

NOT: Engelli memurlara verilecek izinler hakkında

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-15224198

25/03/2026

Konu: Görüş (Engelli Memura Verilecek İzinler)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: ..... tarihli ve ..... sayılı yazısı.

Başkanlığımızda 657 sayılı Kanuna tabi engelli statüsünde çalışmakta olan personelin Görme Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde 04.03.2026-31.07.2026 tarihleri arasında günlük yaşam aktiviteleri, beyaz baston eğitimi ve bilgisayar kullanımından oluşan temel eğitim ve rehabilitasyon programında hizmet almasının uygun görüldüğü, söz konusu personelin belirtilen tarihler arasında ücretli izin talep ettiğinden bahisle yapılacak işleme ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere 1982 Anayasasının 10 uncu maddesinde, "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.*

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

Çocuklar, yaşlılar, özürllüer, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesinde, "*Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. % 3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır. ..."* hükmü bulunmaktadır. Mezkûr Kanunda memurlara verilecek izinlerde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Ayrıca, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde rehabilitasyon, "*Herhangi bir nedenle oluşan engelin etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmeyi ve engellinin hayatını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlayan fiziksel, sosyal, zihinsel ve mesleki beceriler geliştirmeye yönelik hizmetler"* olarak tanımlanmış, 14 üncü maddesinde ise, "*Engellilerin iş gücü piyasası ve çalışma ortamında sürdürülebilir istihdamı için kendi işini kurmaya rehberlik ve mesleki danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi de dâhil olmak üzere gerekli tedbirler alınır.*

İşe başvuru, alım, önerilen çalışma süreleri ve şartları ile istihdamın sürekliliği, kariyer gelişimi, sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları dâhil olmak üzere istihdama ilişkin hiçbir hususta engelliliğe dayalı ayrımcı uygulamalarda bulunulamaz.

Çalışan engellilerin aleyhinde sonuç doğuracak şekilde, engelinden dolayı diğer kişilerden farklı muamelede bulunulamaz.

Çalışan veya iş başvurusunda bulunan engellilerin karşılaşılabileceği engel ve güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik istihdam süreçlerindeki önlemlerin alınması ve engellilerin çalıştığı iş yerlerinde makul düzenlemelerin, bu konuda görev, yetki ve sorumluluğu bulunan kurum ve kuruluşlar ile işverenler tarafından yapılması zorunludur.

Engellilik durumları sebebiyle iş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan engellilerin istihdam edildiği korumalı işyerlerinin statüsü ve bu işyerleriyle ilgili usul ve esaslar Çalışma ve

Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 02.05.2006 tarihli ve 26156 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Özel Mesleki Rehabilitasyon Merkezleri Hakkında Yönetmelikte ise mesleki rehabilitasyon, *"Özürlülerin işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan, ilgi ve yeteneklerine uygun mesleklerde yetiştirilerek istihdamlarını kolaylaştırmak ve mesleklerinde ilerlemelerini sağlamak amacıyla devamlı ve koordinasyon içinde sosyal ve tıbbi rehabilitasyon, mesleki rehberlik, mesleğe hazırlık, meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimi, işe yerleştirme ve takibi"* olarak tanımlanmıştır. Tavuk Karası hastalığı nedeniyle görme engelli hale gelen ilgi yazıdaki personelin de günlük yaşam aktiviteleri, beyaz baston eğitimi ve bilgisayar kullanımından oluşan temel eğitim ve rehabilitasyon programında hizmet alacağı ifade edilmektedir.

Yine, 07.02.2014 tarihli ve 28906 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmeliğin 16 ncı maddesinde, *"(1) Kamu kurum ve kuruluşları çalışma yerlerini ve eklentilerini, engellilerin erişebilirliğine uygun duruma getirmek, engellilerin çalışmalarını kolaylaştıracak gerekli tedbirleri almak ve engellilerin görev yaptıkları kadronun gereği olan işleri yapabilmeleri için engel durumlarına göre gerek duyulan yardımcı ve destekleyici araç ve gereçleri temin etmek zorundadır.*

(2) Engelliler, engelliliklerini artırıcı ve ek engel getirici işlerde çalıştırılmaz." hükmü yer almaktadır.

Bunun yanında, 2005 Özürlülerin İstihdam Yılı Konulu 2004/28 sayılı Başbakanlık Genelgesinde, *"Kamu kurum ve kuruluşları özürlülerin istihdamı yılı olan 2005 yılı ve sonrasında özürlülerin iş gücü niteliklerini arttıracak önlemlerin alınması, istihdam düzeylerinin artırılması ve çalışma yaşamında karşılaştıkları güçlüklerin ortadan kaldırılması konularına azami özeni göstereceklerdir. ...*

Özürlü memur ve işçi çalıştırmak zorunda olan kamu kurum ve kuruluşları, çalışma yerlerini özürlülerin çalışmalarını kolaylaştıracak şekilde düzenleyecek, gerekli tedbirleri alacak ve özürlülerin çalışmaları ile ilgili özel yardımcı ve destekleyici araç-gereçleri temin edeceklerdir. Belirli bir mesleği olan özürlülerin meslekleriyle ilgili işlerde çalıştırılmaları sağlanacaktır.

Özürlüler, özürlülüklerini artırıcı veya ek özürlü getirici işlerde çalıştırılmayacak ve sağlıkları için gerekli tedbirler alınacaktır." açıklamasına yer verilmiştir.

Görüleceği üzere Anayasanın 10 uncu maddesinde yer alan pozitif ayrımcılık kuralına istinaden engelli memurun kendisi veya aile üyesi engelli olan memurlara diğer memurların sahip olduğu haklar dışında, engel durumlarına özgü haklar getirilmiştir. Kendisi veya aile üyesi engelli memurlara tanınan haklar özellikle çalışma süresi, mazeret izni, yer değiştirme suretiyle atama, kurumlar arası nakil, erken emeklilik ve malulen emekliliğe ilişkindir. Engellilerin iş gücü niteliklerini arttıracak önlemlerin alınması, istihdam düzeylerinin artırılması ve çalışma yaşamında karşılaştıkları güçlüklerin ortadan kaldırılması konularına azami özeni gösterme yükümlülüğü de bunları istihdam eden kamu kurum ve kuruluşlarının uhdesinde olan bir sorumluluktur.

Bu itibarla, konu hakkında yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde işlem tesis edilmesinin uygun olacağı mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü